

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

برنامه درسی رشته

آموزش عالی

THE FIELD OF "HIGHER EDUCATION"

مقطع دکتری

گرایش

برنامه ریزی درسی در آموزش عالی	CURRICULUM DEVELOPMENT IN HIGHER EDUCATION
--------------------------------	---

بر اساس مصوبه جلسه شورای برنامه ریزی درسی دانشگاه در تاریخ ۱۴۰۳/۰۳/۱۳ به تصویب رسید.

دکتر عبدالله معتمدی

رئیس دانشگاه

دانشگاه علامه طباطبائی

اعضای کمیته تدوین و بازنگری برنامه:

عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبائی	دکتر غلامرضا یادگارزاده
عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبائی	دکتر حسن ملکی
عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبائی	دکتر علیرضا صادقی
عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبائی	دکتر مصطفی قادری
عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبائی	دکتر محبوبه خسروی
عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی	دکتر محبوبه عارفی
عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی	دکتر کورش فتحی واجارگاه

جدول تغییرات

ردیف	در برنامه قبلی	در برنامه بازنگری شده	توضیح	نوع درس
۱	فلسفه آموزش عالی	فلسفه و نظریه‌های آموزش عالی	تغییر عنوان، اصلاح و به‌روزرسانی سرفصل	تخصصی الزامی
۲	-	روش‌شناسی پژوهش در آموزش عالی	درس جدید	تخصصی الزامی
۳	برنامه‌ریزی درسی در آموزش عالی	برنامه‌ریزی درسی در آموزش عالی	اصلاح و به‌روزرسانی سرفصل	تخصصی الزامی
۴	روش‌های تدریس در آموزش عالی	روش‌های نوین تدریس در آموزش عالی	تغییر عنوان، اصلاح و به‌روزرسانی سرفصل	تخصصی الزامی
۵	ارزشیابی برنامه‌های درسی در آموزش عالی	ارزشیابی برنامه‌های درسی آموزش عالی	اصلاح و به‌روزرسانی سرفصل	تخصصی الزامی
۶	-	برنامه درسی چندفرهنگی آموزش عالی	درس جدید	تخصصی اختیاری
۷	-	برنامه‌ریزی درسی نظام‌های خاص (تربیت معلم، پزشکی و فنی و حرفه‌ای)	درس جدید	تخصصی اختیاری
۸	نظام‌های آموزش عالی در جهان	تاریخ و سیر تحول آموزش عالی	تغییر عنوان و اصلاح سرفصل	تخصصی اختیاری
۹	-	میان‌رشتگی در آموزش عالی	درس جدید	تخصصی اختیاری
۱۰	-	زیست‌بوم آموزش عالی در ایران	درس جدید	تخصصی اختیاری
۱۱	سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی در آموزش عالی	آینده پژوهی و خط مشی گذاری در برنامه درسی آموزش عالی	تغییر عنوان و اصلاح سرفصل	تخصصی اختیاری
۱۲	-	کارآموزی	درس جدید	تخصصی اختیاری

فصل اول

مشخصات کلی برنامه درسی

الف) مقدمه: معرفی کلی و تبیین برنامه درسی

عنوان رشته: آموزش عالی (Higher education)

گرایش: برنامه ریزی درسی در آموزش عالی (Curriculum development in Higher education)

مقطع: دکتری (Ph.D.)

آموزش عالی به عنوان یک نهاد دارای سابقه‌ای چند صد ساله است و به عنوان یک حوزه مطالعاتی پیشینه‌ای حدود ۵۰ سال دارد. در یک تعریف کلی آموزش عالی عبارت است از هر یک از انواع مختلف آموزشی که در مؤسسات آموزشی پس از دوره متوسطه ارائه می‌شود و معمولاً در پایان دوره تحصیلی به افراد گواهینامه تحصیلات عالی داده خواهد شد. آموزش عالی به عنوان یک حوزه مطالعاتی چند و بین رشته‌ای به مطالعه فرایندها، روش‌ها و اصول حاکم بر آموزش پس از دوره متوسطه می‌پردازد. برنامه‌های درسی به عنوان یکی از عناصر نظام آموزش عالی مهم‌ترین بستر برای یادگیری، پژوهش و دانش‌پژوهی است. نیازسنجی، طراحی، تدوین، اجرا و ارزشیابی برنامه‌های درسی در آموزش عالی، روند تاریخی، سیر تحول و نظریه‌های برنامه درسی موضوع‌های مطالعاتی هستند که ظرفیت لازم برای یک رشته تحصیلی را دارا است. بر اساس این ضرورت و روند روبه توسعه آموزش عالی در کشورمان در سال ۱۳۸۰ برنامه درسی دوره دکتری آموزش عالی با ۵ گرایش «مدیریت آموزش عالی، اقتصاد و مدیریت مالی آموزش عالی، برنامه‌ریزی توسعه آموزش عالی، برنامه‌ریزی درسی در آموزش عالی و فناوری اطلاع رسانی در آموزش عالی» به تصویب رسید. روند تحولات آموزش عالی و الزام‌های رشد علمی در کشور که بخش زیادی از آن از مسیر برنامه‌های درسی می‌گذرد این ضرورت را ایجاد کرد تا گرایش برنامه‌ریزی درسی در آموزش عالی بازنگری و بر اساس چارچوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اصلاح شود. در این برنامه درسی، سرفصل‌ها و منابع مرتبط با این رشته بر اساس نیازهای روز، مباحث نوین، دیدگاهها و مطالعات جدید مورد بازنگری قرار گرفته است.

ب) اهداف

رشته آموزش عالی گرایش برنامه‌ریزی درسی به مباحث مربوط به یاددهی و یادگیری در آموزش عالی، نظریه‌ها، دیدگاهها، فرایندها، روش‌ها و عناصر برنامه‌های درسی دانشگاهی، مباحث رشته‌ای، بین‌رشته‌ای، فرارشته‌ای و برنامه‌های درسی مجازی و ارزشیابی برنامه‌های درسی می‌پردازد.

این رشته بر اساس برنامه مصوب سال ۱۳۸۰ دارای پنج گرایش ۱. مدیریت آموزش عالی، ۲. اقتصاد و مدیریت مالی آموزش عالی، ۳. برنامه‌ریزی توسعه آموزش عالی، ۴. برنامه‌ریزی درسی در آموزش عالی و ۵. فناوری اطلاع رسانی در آموزش عالی است که در برنامه فعلی، دروس مشترک کلیه گرایش‌ها و همچنین دروس اختصاصی گرایش برنامه‌ریزی درسی در آموزش عالی مورد بازبینی قرار گرفته و ضمن تغییر برخی عناوین، سرفصل‌ها و منابع، تعداد واحدها از ۵۰ واحد به ۳۶ واحد تقلیل یافته است.

در فرایند بازنگری دروس و سرفصل دروس به دانشگاه‌های معتبر در سطح دنیا رجوع شده و به صورت خاص از مستندات تولید شده توسط مراکز تحقیقات آموزش عالی در دانشگاه‌های کاسل آلمان، تورنتو کانادا، تونته هلند، یوسی‌ال لندن و شیکاگو استفاده شده است. همچنین از مستندات علمی موجود در پایگاه‌های اطلاعاتی داخلی و خارجی مرتبط با حوزه آموزش عالی و برنامه درسی دانشگاهی برای بازبینی سرفصل‌ها استفاده شده است.

هدف از بازنگری برنامه، اصلاح سرفصل دروس و هماهنگ‌سازی آن با تحولات حوزه آموزش عالی و مطالعات برنامه درسی (در داخل و خارج از کشور)، ارتقای کیفیت برنامه و به‌روز رسانی آن است که ضمن تقلیل واحدهای درسی بر مبنای ۳۶ واحد (چارچوب وزارت عتف)، عناوین، سرفصل‌ها و منابع مورد بازنگری قرار گرفته است.

پ) ضرورت و اهمیت

آموزش عالی به عنوان یک حوزه مطالعاتی در دو دهه گذشته و هزاره سوم تحولاتی را پشت سر گذاشته است که پیش از این تجربه نکرده بود. الزامهای انقلاب صنعتی نسل چهارم، ارتباط دانشگاه و جامعه، تمرکز بر تولید دانش، وارد شدن دانشگاهها به نسل چهارم (دانشگاه نوآور و در خدمت جامعه)، توسعه آموزشهای ترکیبی، تجربه کووید و رشد وب ۲، آموزش عالی را در وهله اول و برنامههای درسی را در وهله دوم دچار تحول کرده و ضرورت تربیت دانش‌آموختگان متخصص و کارآمد در دورههای تخصصی را بیش از پیش ضروری ساخته است.

در اکثر دانشگاههای جهان، رشته آموزش عالی (Higher education) ذیل زمینه مطالعاتی تعلیم و تربیت (Education) و یا برنامه درسی و آموزش (Curriculum and Instruction) قرار دارد و دانشجویان در مراکز تحقیقات آموزش عالی به کسب تجربه، مطالعه و تحقیق می‌پردازند. دانش‌آموختگان این رشته با کسب دانش نظری و تمرین پژوهش و عمل در کنار هم، می‌توانند به عنوان متخصصان برنامه درسی در طراحی، تدوین و بازنگری برنامههای درسی، بهبود و تضمین کیفیت آموزش عالی و تقویت توان دانشگاه به عنوان نهاد تمدن‌ساز به وظایف حرفه‌ای خود عمل کنند.

در دو دهه گذشته اختیار طراحی و تدوین و بازنگری برنامههای درسی به دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور تفویض شده است و یکی از چالشهای دانشگاهها نبود افراد متخصص در دانشگاه جهت ارائه خدمت به گروههای آموزشی در طراحی، تدوین و بازنگری برنامههای درسی است. در بازنگری سرفصل حاضر به این امر مهم توجه شده و انتظار می‌رود افرادی آشنا به حوزه برنامه درسی و آموزش عالی در این دوره تربیت شوند تا بتوانند در خدمت نظام دانشگاهی کشور انجام وظیفه کنند.

ت) تعداد و نوع واحدهای درسی (بر اساس جدول شماره ۱ تا ۳ آیین‌نامه تدوین و بازنگری برنامه‌های درسی)

جدول (۱) - توزیع واحدها

نوع دروس	تعداد واحد
دروس تخصصی الزامی	۱۰
دروس تخصصی اختیاری	۸
رساله	۱۸
جمع	۳۶

ث) نقش، توانایی و شایستگی مورد انتظار از دانش‌آموختگان

مهارت‌ها، شایستگی‌ها و توانمندی‌های ویژه	دروس مرتبط
کسب دانش، مهارت و نگرش در زمینه برنامه درسی آموزش عالی	کلیه عناوین
تحلیل و نقد مسائل آموزش عالی و برنامه درسی	فلسفه و نظریه‌های آموزش عالی
توانایی تحلیل و ارزشیابی برنامه‌های درسی	ارزشیابی برنامه‌های درسی آموزش عالی برنامه‌ریزی درسی در آموزش عالی

دکتری آموزش عالی / ۷

مهارت‌ها، شایستگی‌ها و توانمندی‌های ویژه	دروس مرتبط
کسب دانش و مهارت جهت طراحی، تدوین و بازنگری برنامه‌های درسی آموزش عالی	کلیه عناوین
مهارت تدریس در مراکز آموزش عالی	کلیه عناوین
پژوهش در مسائل آموزش عالی و برنامه‌های درسی	کلیه عناوین

ج) شرایط و ضوابط ورود به دوره

(اطلاعات این بند به صورت پیشنهادی می‌باشد و شرایط و ضوابط ورود به دوره‌های تحصیلی، تابع سیاست‌های بالادستی می‌باشد).

ورود به این دوره از طریق آزمون دکتری که هرساله توسط سامان سنجش آموزش کشور برگزار می‌شود انجام خواهد شد. دانش‌آموختگان کارشناسی ارشد کلیه رشته‌های تحصیلی می‌توانند وارد این رشته در مقطع دکتری شوند.

چ) شرایط، ضوابط و الزامات اجرا و گسترش رشته

اجرای این دوره تابع شرایط، الزامات و ضوابط مصوب وزارت عتف است و گسترش آن در کشور می‌تواند صورت گیرد زیرا در حال حاضر نیاز به متخصص برنامه درسی در دانشگاه‌های کشور (اعم از بخش پزشکی و غیر پزشکی، دانشگاه آزاد اسلامی و سایر دانشگاه‌ها) احساس می‌شود.

ه) زمینه‌های شغلی حال و آینده

فارغ‌التحصیلان این رشته می‌توانند به عنوان عضو هیئت علمی آموزشی و پژوهشی و همچنین کارشناس آموزش و بهسازی منابع انسانی، کارشناس مطالعات اجتماعی و اقتصادی و کارشناس خبره آموزش عالی در دانشگاه‌های و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و سایر نهادها و سازمان‌هایی که دارای بخش آموزش هستند مشغول به فعالیت شوند. همچنین دانش‌آموختگان این رشته می‌توانند به عنوان کارشناس و یا مشاور برنامه‌ریزی درسی در مراکز توسعه آموزش (EDC)، بخش‌های برنامه‌ریزی پژوهشی و آموزشی در تمامی دستگاه‌ها مشغول به کار شوند.

و) جایگاه تمدنی، فرهنگی و اجتماعی (جایگاه رشته تحصیلی در حوزه تمدنی گذشته، حال و آینده و بافت فرهنگی و اجتماعی کشور)

آموزش عالی در کشورمان در دوره باستان (دانشگاه جندی شاپور) و در دوره اسلامی (مدارس عالی و نظامیه‌ها) دارای سابقه طولانی و درخشانی است. بخش زیادی از موفقیت‌های دانشمندان ایرانی در دوره باستان و دوره اسلامی ناشی از آن چیزی است که در قالب درس در نظامیه‌ها و مدارس عالی تدریس می‌شد. در دوره معاصر نیز با شکل‌گیری دانشگاه نوین در ایران، آموزش عالی به عنوان موتور توسعه کشور عمل کرده‌اند. پس از انقلاب اسلامی و براساس اسناد بالادستی در حوزه توسعه علمی و دستیابی به جایگاه جهانی و منطقه‌ای در توسعه علم و دانش ضروری است برنامه‌های درسی آموزش عالی به عنوان قلب فرایند آموزش و پژوهش مورد توجه قرار گرفته و مطالعات و بررسی‌های لازم در این خصوص انجام گیرد. همچنین تربیت دانش‌آموختگان کارآمد که بتوانند به مطالعه و پژوهش در حوزه آموزش عالی و برنامه‌های درسی دانشگاهی بپردازند یک ضرورت است.

ی) روزآمدی، بومی‌سازی، کارآمدی و اسلامی‌سازی

همانطور که در بخش‌های قبلی نیز مورد تأکید قرار گرفت این برنامه براساس تحولات آموزش عالی و برنامه‌های درسی دانشگاهی مورد بازنگری قرار گرفته است. در این میان توجه خاصی هم به دو بحث بومی‌سازی و اسلامی‌سازی نیز شده است که شامل قرار دادن بحث‌های مربوط به آموزش عالی در دروه اسلامی و همچنین توجه خاص به تجربه آموزش عالی در دوره پس از انقلاب اسلامی و برجسته کردن دستاوردهای دانشگاه‌های اسلامی و همچنین تجارب گرانقدر به‌دست آمده در سه دهه اخیر است.

فصل دوم

جدول عناوین و مشخصات دروس

عنوان و مشخصات کلی دروس تخصصی الزامی

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	تعداد واحد به تفکیک نوع				تعداد جلسات	تعداد ساعات		پیش نیاز
			نظری	عملی	پژوهشی	کارگاهی		نظری	عملی	
۱	فلسفه و نظریه‌های آموزش عالی	۲	☒				۱۶	۳۲		
۲	روش‌شناسی پژوهش در آموزش عالی	۲			☒		۱۶	۱۶	۳۲	
۳	برنامه‌ریزی درسی در آموزش عالی	۲	☒				۱۶	۳۲		
۴	روش‌های نوین تدریس در آموزش عالی	۲	☒				۱۶	۳۲		
۵	ارزشیابی برنامه‌های درسی آموزش عالی	۲	☒				۱۶	۳۲		

عنوان و مشخصات کلی دروس تخصصی اختیاری

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	تعداد واحد به تفکیک نوع			تعداد جلسات	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس		تعداد ساعات		پیش نیاز
			نظری	تجربی	عملی		مرتبط با آمایش/مأموریت موسسه نیست.	مرتبط با آمایش/مأموریت موسسه است.*	نظری	عملی	
۱	برنامه درسی چندفرهنگی آموزش عالی	۲	☒			۱۶		☒	۳۲		
۲	برنامه ریزی درسی نظام های خاص (تربیت معلم، پزشکی و فنی و حرفه ای)	۲	☒			۱۶		☒	۳۲		
۳	تاریخ و سیر تحول آموزش عالی	۲	☒			۱۶		☒	۳۲		
۴	میان رشته گی در آموزش عالی	۲	☒			۱۶		☒	۳۲		
۵	زیست بوم آموزش عالی در ایران	۲	☒			۱۶		☒	۳۲		
۶	آینده پژوهی و خط مشی گذاری در برنامه درسی آموزش عالی	۲	☒			۱۶		☒	۳۲		
۷	کارآموزی	۲		☒		۱۶		☒		۱۲۸	

* دروس تخصصی اختیاری با مأموریت دانشگاه علامه طباطبائی به عنوان قطب رشته های علوم انسانی کاملاً هماهنگ است. دروس این برنامه با توجه به سند برنامه راهبردی دانشگاه و راهبردهای کلان بومی سازی، روزآمدسازی، اسلامی سازی و کارآمدی بازنگری شده است. دانشجویان بایستی به تشخیص گروه آموزشی، ۸ واحد (۴ عنوان درسی) را به عنوان واحدهای تخصصی اختیاری بگذرانند.

فصل سوم

ویژگی‌های دروس

الف: عنوان درس به فارسی: فلسفه و نظریه‌های آموزش عالی		
عنوان درس به انگلیسی:	Philosophy and Theories of Higher Education	نوع درس و واحد
دروس پیش‌نیاز:		پایه ☐ نظری ☒
دروس هم‌نیاز:		تخصصی الزامی ☒ عملی ☐
تعداد واحد:	۲	تخصصی اختیاری ☐ نظری-عملی ☐
تعداد ساعت:	۳۲	پروژه/رساله/پایان‌نامه ☐ مهارتی-اشتغال‌پذیری ☐
وضعیت آمایشی/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)		
		مرتبط با مأموریت/آمایش ☐ مرتبط با مأموریت ☐
		موسسه است ☐ موسسه نیست ☐

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب) هدف کلی

آشنایی و تسلط نسبی بر فلسفه و نظریه‌های آموزش عالی با تمرکز بر فلسفه (غرب، شرق و اسلامی) و نظریه دانشگاه و آموزش عالی

اهداف ویژه

- آشنایی و تسلط بر:

- فلسفه دانش،
- فلسفه و چرایی آموزش آکادمیک،
- متفکران پیشرو (دنیای غرب و شرق)،
- نظریه‌های آموزش عالی،
- سنت‌های دانشگاهی غرب و جهان اسلام،
- فلسفه واقع‌گرایی، انتقادی، کاربردی و تحلیلی،
- دانش، حقیقت و اخلاق در آموزش عالی، آزادی علمی و ...

پ) مباحث یا سرفصل‌ها

- ایده دانشگاه
- دانشگاه و آموزش عالی (تفاوت‌ها و تشابه‌ها)
- دانشگاه و آموزش عالی از منظر جامعه‌شناختی (ایدئولوژی، فرهنگ، عقلانیت)
- نظریه‌های سنتی و نوین آموزش عالی
- پداگوژی، آندراگوژی و هیوتاگوژی
- سنت‌های دانشگاه
- هومبولتی
- آکسبریج
- ناپلئونی
- کلیسا
- استعماری
- دانشگاه غربی، دانشگاه شرقی (ریشه‌های شکل‌گیری و مسیرهای رشد)
- دانشگاه مدرن: وحدت آموزش و پژوهش، آزادی علمی و آزادی یادگیری

- دانشگاه اسلامی: ماهیت، سیر تاریخی شکل‌گیری و مسائل و چالش‌ها
- فلسفه آموزش عالی
 - مبانی و سیر تحول
 - فلاسفه پیشرو: کانت، هگل، شلایرماخر، هایدگر، کیرکگارد، نیچه، یاسپرس، راسل، هوسرل، وبر، هابرماس، بوردیو و ...
 - دیدگاه‌های اصلی فلسفه آموزش عالی: واقع‌گرایی، انتقادی، کاربردی و تحلیلی
 - آراء فلاسفه اسلامی: فارابی، بوعلی‌سینا، امام محمد غزالی، خواجه نصیرالدین طوسی، ملاصدرا، علامه طباطبائی و ...
 - نقد، تحلیل و مقایسه نظرات فلاسفه غربی و اسلامی
- آزادی علمی، حرفه‌ای‌گرایی و حق برخورداری از آموزش عالی
- سیاست، فرهنگ، اخلاق و رسالت سودمدارانه در آموزش عالی
- دانشگاه فضیلت‌مند و مسئولیت‌های آن در قبال جامعه

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف

روش‌های یاددهی یادگیری خاص		روش‌های یاددهی یادگیری تعاملی		روش‌های یاددهی یادگیری مستقیم	
تحلیل موضوع	تجزیه و تحلیل مسئله/مورد	مشارکتی	بحث گروهی	گفت و گوی سقراطی	سخنرانی

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی)

پایان نیمسال تحصیلی		در طول نیمسال تحصیلی		
آزمون پایان دوره	پروژه پایان دوره	تحلیل و نقد مکاتب	تحلیل مقالات علمی	ارائه کلاسی
۳۰ درصد	۲۰ درصد	۲۰ درصد	۱۵ درصد	۱۵ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

- امکانات فناوری (شامل تخته هوشمند و یا ویدئوپروجکشن)
- امکانات نمایش فیلم، پرده‌نگاشت و سایر چند رسانه‌ای‌ها
- امکان دسترسی به مستندات بین‌المللی

چ) فهرست منابع پیشنهادی

منابع اصلی

- یاسپرس، کارل (۱۳۸۰). ایده دانشگاه. ترجمه مهدی پارسا و مهرداد پارسا، انتشارات قومس.
- ماحوزی، رضا (۱۳۹۸). فلسفه دانشگاه. انتشارات پژوهشکده مطالعات فرهنگی.
- بارنت، رونالد (۱۹۹۵). ایده آموزش عالی. ترجمه محمدی فومنی و همکاران (۱۳۹۴)، انتشارات گسترش فرهنگ.
- سفیدخوش، میثم (۱۴۰۱). ایده دانشگاه. انتشارات حکمت.
- Perna, L. W. (Ed.). (۲۰۲۳). Higher Education: Handbook of Theory and Research: Volume ۳۸. Springer.

منابع تکمیلی

- فراستخواه، مقصود (۱۳۹۸). دانشگاه و آموزش عالی منظرهای جهانی و مسئله‌های ایرانی. نشر نی.
- استالر، آرون و همکاران (۱۴۰۱). پیشنهادات فلسفی معاصر برای دانشگاه؛ به سوی یک فلسفه آموزش عالی. انتشارات پژوهشکده مطالعات فرهنگی.
- نیکسون، جن (۱۳۹۷). به سوی دانشگاه فضیلت‌مند. ترجمه شعبانی ورکی، بختیار، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی.

- غنیمه، عبدالرحیم (۱۳۹۴). *تاریخ دانشگاه‌های بزرگ اسلامی*. ترجمه نورالله کسایی. انتشارات دانشگاه تهران.
- Brubacher, J. S. (۱۹۸۲). *On the Philosophy of Higher Education. Revised Edition. The Jossey-Bass Series in Higher Education*. Jossey-Bass Inc., ۴۳۳ California Street, San Francisco, CA ۹۴۱۰۴.
- Tubbs, N. (۲۰۰۶). *Philosophy's higher education*. Springer Science & Business Media.
- Barnett, R. (۲۰۲۱). *The philosophy of higher education: A critical introduction*. Routledge.

الف: عنوان درس به فارسی: روش‌شناسی پژوهش در آموزش عالی			
نوع درس و واحد		Research Methodology in Higher Education	عنوان درس به انگلیسی:
☐ نظری	☐ پایه		دروس پیش‌نیاز:
☐ عملی	☒ تخصصی الزامی		دروس هم‌نیاز:
☒ نظری-عملی	☐ تخصصی اختیاری	۲	تعداد واحد:
	پروژه/رساله / پایان‌نامه		تعداد ساعت:
	مهارتی-اشتغال پذیری	۴۸	
مرتبط با مأموریت/آمایش	مرتبط با آمایش/مأموریت	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	
☐ موسسه است	☐ موسسه نیست		

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☒ موارد دیگر:

ب) هدف کلی

شناخت مبانی روش‌شناسی پژوهش در آموزش عالی و تسلط بر انواع رویکردها و روش‌های مطالعه مسائل آموزش عالی

اهداف ویژه

- آشنایی دانشجویان با:
 - مبانی و کلیات روش‌شناسی،
 - اصول و قواعد پژوهش و کاربرد روش علمی در بررسی و مطالعه مسائل، مشکلات، موردها، پدیده‌ها و موضوعات حوزه آموزش عالی،
- تسلط بر مبانی، کاربرد و نحوه استفاده از روش‌های کمی و کیفی و آمیخته و مطالعات حوزه برنامه درسی،
- تسلط بر استفاده از فناوری‌های نوین در پژوهش.

پ) مباحث یا سرفصل‌ها

- چرایی پژوهش در آموزش عالی
- بنیادهای روش‌شناسی
 - زمینه‌های مفهومی
 - جهان‌بینی‌های فلسفی
 - طبقه‌بندی انواع دانش
 - ملاحظات پارادایمی
- اندیشه روشمند (از دوران باستان تا عصر حاضر)
- مجادله‌های استدلال، قیاس، استقرا
- پارادایم‌های تجربه‌گرا
- پارادایم‌های عینیت‌گرا و مابعد عینیت‌گرا
- مابعد اثبات‌گرایی و عدم قطعیت
- خردگرایی انتقادی و ابطال‌پذیری
- تغییر پارادایم (مبانی، دیدگاه‌ها)
- واقع‌گرایی اجتماعی-انتقادی
- پارادایم‌های نسبی‌گرا (تأویل‌گرا، برساختی-تفسیری و پدیدارشناسی)
- پارادایم انتقادی
- پارادایم پست مدرن

- مسئله شناسی در پژوهش
- نوع شناسی پژوهش تربیتی
- معیارهای انتخاب یک رویکرد، طرح، شیوه پژوهش متناسب با مسئله
- راهبردهای پاسخ به پرسش‌های پژوهش (استقراء، قیاس، پس‌کاوی، استفهام)
- نظریه در پژوهش (مبانی نظریه‌پردازی، انواع و کاربرد در پژوهش کمی، کیفی و آمیخته)
- انواع داده و اطلاعات در پژوهش و روش جمع‌آوری آنها
- مبانی تحلیل و گزارش یافته‌ها
- فناوری در پژوهش (جمع‌آوری داده و اطلاعات، تحلیل، گزارش و انتشار یافته‌ها)
- اخلاق در پژوهش
 - اصول اخلاقی مهم در پژوهش
 - دستورالعمل‌های اخلاق پژوهش
 - مسائل اخلاقی در اجرای پژوهش
- کاربرد فناوری در تحقیقات کمی و کیفی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف

روش‌های یاددهی یادگیری خاص		روش‌های یاددهی یادگیری تعاملی	روش‌های یاددهی یادگیری مستقیم	
تحلیل مورد	حل مسئله	بحث گروهی	پرسش و پاسخ	سخنرانی

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادهای)

پایان نیمسال تحصیلی		در طول نیمسال تحصیلی		
آزمون پایان دوره	پروژه پایان دوره	مرور روش پژوهش	تحلیل مقالات علمی	ارائه کلاسی
۳۰ درصد	۳۰ درصد	۱۰ درصد	۱۵ درصد	۱۵ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

- امکانات فناوری (شامل تخته هوشمند و یا ویدئوپروجکشن)
- امکانات نمایش فیلم، پرده‌نگاشت و سایر چند رسانه‌ای‌ها
- امکان دسترسی به مستندات بین المللی

چ) فهرست منابع پیشنهادی

منابع اصلی

- ایمان، محمدتقی (۱۴۰۰). مبانی پارادایمی روش‌های تحقیق کمی و کیفی در علوم انسانی. انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
- محمدپور، احمد (۱۳۹۹). روش در روش. انتشارات لوتوس.
- ایمان، محمدتقی (۱۴۰۰). فلسفه روش تحقیق در علوم انسانی. انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
- جوادی، محسن (۱۳۹۰). اخلاق پژوهش: مبانی و مسائل. پژوهشگاه علوم انسانی.
- نایت، مالکوم (۱۳۹۶). پژوهش در آموزش عالی. ترجمه خورسندی طاسکوه، علی و همکاران. پژوهشکده مطالعات فرهنگی.
- جانسون، آر. بی و کریستینسن، ال (۲۰۱۴). پژوهش آموزشی. ترجمه کیامنش، علیرضا و همکاران (۱۳۹۷)، انتشارات نشر علم.

منابع تکمیلی

- چالمرز، آلن (۱۹۸۰). چیستی علم: درآمدی بر مکاتب علم‌شناسی فلسفی. ترجمه زیباکلام، سعید (۱۳۸۰). تهران: سمت.
- محمدپور، احمد (۱۳۹۸). ضد روش. انتشارات لوتوس.

- خنیفر، حسین و همکاران (۱۳۹۷). اصول و مبانی روش‌های تحقیق کیفی (ج ۱ و ۲). انتشارات نگاه دانش.

- Patton, M. Q. (۲۰۱۴). *Qualitative research & evaluation methods: Integrating theory and practice*. Sage publications.
- Gillespie, A., Glăveanu, V., & de Saint Laurent, C. (۲۰۲۴). *Pragmatism and methodology: doing research that matters with mixed methods*. Cambridge University Press.
- Baron, A., & McNeal, K. (Eds.). (۲۰۱۹). *Case study methodology in higher education*. IGI Global.
- Holley, K. A., & Harris, M. S. (۲۰۱۹). *The qualitative dissertation in education: A guide for integrating research and practice*. Routledge.
- Mertens, D. M. (۲۰۱۹). *Research and evaluation in education and psychology: Integrating diversity with quantitative, qualitative, and mixed methods*. Sage publications.
- Belliappa, J. L. Practical (۲۰۱۹). *Research Methods in Education: An Early Researcher's Critical Guide*. Routledge

الف: عنوان درس به فارسی: برنامه‌ریزی درسی در آموزش عالی				
نوع درس و واحد		Curriculum Development in Higher Education		
		عنوان درس به انگلیسی:		
پایه ☐ نظری ☒		دروس پیش‌نیاز:		
تخصصی الزامی ☒ عملی ☐		دروس هم‌نیاز:		
تخصصی اختیاری ☐ نظری-عملی ☐		۲	تعداد واحد:	
پروژه/رساله / پایان‌نامه ☐			۳۲	تعداد ساعت:
مهارتی-اشتغال پذیری ☐				
مرتبط با آموزش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش ☐		وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)		
موسسه نیست ☐ موسسه است ☐				

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب) هدف کلی

آشنایی با نظریه‌ها، دیدگاه‌ها و روش‌های برنامه‌ریزی درسی در آموزش عالی

اهداف ویژه

- آشنایی، فهم، نقد و تحلیل بافت و ساختار برنامه‌های درسی آموزش عالی،
- توانایی مدیریت و اجرای فرایند طراحی برنامه درسی دانشگاهی،
- فهم، نقد و تحلیل فرایند طراحی، تدوین، ارزشیابی و بازنگری برنامه‌های درسی آموزش عالی (با تأکید بر برنامه‌های درسی بومی)،
- شناخت نظریه‌ها، الگوها و انواع برنامه‌ریزی درسی آموزش عالی،
- توانایی تحلیل برنامه‌های درسی در حال اجرا در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور.

پ) مباحث یا سرفصل‌ها

- مرور ساختار آموزش عالی
- تعاریف، سیر تحول و ویژگی‌های برنامه درسی آموزش عالی
- ساختار برنامه‌های درسی دانشگاهی
- سطوح برنامه‌ریزی درسی دانشگاهی
- عناصر برنامه درسی
- نظریه‌های برنامه درسی
- الگوهای برنامه‌ریزی درسی دانشگاهی
- عوامل درونی و بیرونی اثرگذار بر برنامه‌های درسی آموزش عالی
- طراحی، تدوین و بازنگری برنامه‌های درسی آموزش عالی
- رویکرد شش مرحله‌ای
- ارزشیابی برنامه‌های درسی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف

روش‌های یاددهی یادگیری خاص		روش‌های یاددهی یادگیری تعاملی	روش‌های یاددهی یادگیری مستقیم
ایفای نقش	نمایش و تحلیل مسئله	پرسش و پاسخ و مباحثه و گفتگو	سخنرانی

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی)

در طول نیمسال تحصیلی		پایان نیمسال تحصیلی	
فعالیت‌های کلاسی	تحلیل مقالات علمی	تحلیل برنامه های درسی	پروژه پایان دوره
۱۵ درصد	۱۵ درصد	۲۰ درصد	۳۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

- امکانات فناوری (شامل تخته هوشمند و یا ویدئوپروجکشن)
- امکانات نمایش فیلم، پرده‌نگاشت و سایر چند رسانه‌ای‌ها
- امکان دسترسی به مستندات بین المللی

چ) فهرست منابع پیشنهادی

منابع اصلی

- لاتوکا، ال. آر و استارک، ژوان. اس (۲۰۰۹). طراحی و تدوین برنامه درسی دانشگاهی. ترجمه یادگارزاده و حسینی (۱۳۹۹)، نشر فرهیختگان.
- نوروززاده، رضا و فتحی و اجارگاه، کورش (۱۳۹۵). درآمدی بر برنامه‌ریزی درسی دانشگاهی. تهران: انتشارات مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی.
- فتحی و اجارگاه، کورش؛ موسی‌پور، نعمت‌اله و یادگارزاده، غلامرضا (۱۴۰۰). برنامه‌ریزی درسی آموزش عالی: مقدمه‌ای بر مفاهیم، دیدگاه‌ها و الگوها. تهران: نشر علم استادان.
- اونیل، ج (۲۰۱۵). طراحی برنامه درسی در آموزش عالی. ترجمه حسینی و همکاران (۱۳۹۹)، انتشارات مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی.

منابع تکمیلی

- بارنت، رونالد و کوات، کلی (۲۰۰۴). پیچیدگی‌های حضور برنامه درسی در آموزش عالی. ترجمه خالقی‌نژاد، سیدعلی و خسروی، محبوبه (۱۴۰۰). تهران: انتشارات آوای نور.
- فانگ، دیلی (۲۰۱۸). برنامه درسی مرتبط در آموزش عالی. ترجمه یادگارزاده، غلامرضا و همکاران (۱۴۰۱). انتشارات آوای نور.

- Fung, Dilly (۲۰۱۸). *Developing in the Higher education Curriculum: Research Based Education in Practice*. UCL Press.
- McKimm, J and etall (۲۰۲۱). *Perspectives on Higher Education: Curriculum Planning, Design, and Implementation*. Independently published. (book ۱-۴).
- Blackmore, P., & Kandiko, C. B. (۲۰۱۲). *Strategic curriculum change in universities: Global trends*. Routledge.
- Mackh, B. M. (۲۰۱۸). *Higher education by design: Best practices for curricular planning and instruction*. Routledge.
- Morley, D. A., & Jamil, M. G. (۲۰۲۱). *Applied pedagogies for higher education: real world learning and innovation across the curriculum* (p. ۴۱۵). Springer Nature.

الف: عنوان درس به فارسی: روش‌های نوین تدریس در آموزش عالی		
عنوان درس به انگلیسی:	New methods of teaching in higher education	نوع درس و واحد
دروس پیش‌نیاز:		پایه ☐ نظری ☒
دروس هم‌نیاز:		تخصصی الزامی ☒ عملی ☐
تعداد واحد:	۲	تخصصی اختیاری ☐ نظری-عملی ☐
تعداد ساعت:	۳۲	پروژه/رساله / پایان‌نامه ☐ مهارتی-اشتغال پذیری ☐
وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)		
		مرتبط با مأموریت/آمایش ☐ مرتبط با مأموریت ☐
		موسسه نیست ☐ موسسه است ☐

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب) هدف کلی

آشنایی، فهم و کاربرد الگوها و روش‌های نوین تدریس در آموزش عالی

اهداف ویژه

- تسلط دانشجویان بر:
 - نظریه‌های یادگیری،
 - نظریه‌های آموزش،
 - الگوها و روش‌های تدریس نوین در بافت دانشگاه،
- توانایی طراحی تدریس بر اساس نگاه نو به رفتارگرایی، شناخت‌گرایی، یادگیری اجتماعی و فراشناخت و الگوهای تدریس مرتبط با هر نظریه،
- تسلط بر الگوها و روش‌های تدریس آنلاین و ترکیبی
- توسعه نگاه نقادانه و تحولی به فرایند تدریس و یادگیری در آموزش عالی.

پ) مباحث یا سرفصل‌ها

- مرور نظریه‌های یادگیری
 - رفتارگرایی،
 - شناخت‌گرایی،
 - یادگیری اجتماعی،
 - فراشناخت.
- مرور نظریه‌های آموزش
 - نظریه بلوم
 - نظریه آزوبل
 - برونر
 - پیازه
- مرور روش‌های یاددهی یادگیری
 - سخنرانی
 - پرسش و پاسخ
 - حل مسئله

انستیتو عالی‌پژوهی

- مشارکتی
- ایفای نقش
- اکتشافی
- یاددهی یادگیری آنلاین و مجازی
 - مبانی و اصول
 - طراحی تدریس در محیط آنلاین
 - روش‌ها و الگوها
 - پلتفرم‌های تدریس آنلاین (ویکی‌ها، وبلاگ‌ها، LMS، شبکه‌های اجتماعی)
 - ارزشیابی یادگیری در محیط آنلاین
- یادگیری ترکیبی
 - اصول ترکیب
 - رسانه‌ها و ابزارهای یادگیری ترکیبی
 - اجرای تدریس ترکیبی
 - ارزشیابی یادگیری ترکیبی
- ارتباط و مدیریت فرایند تدریس و یادگیری
- مرور روش‌های سنجش و ارزشیابی تدریس و یادگیری
- یاددهی و یادگیری در گروه‌های کوچک
- یاددهی و یادگیری از طریق کوچینگ و منتورینگ
- تدریس و یادگیری مبتنی بر تفکر نقاد و خلاق
- تدریس و یادگیری مبتنی بر پروژه
- تدریس و یادگیری مبتنی بر هوش مصنوعی
- تدریس و یادگیری مبتنی بر کارگاه و یادگیری در عمل
- تدریس و یادگیری مبتنی بر نتیجه
- اخلاق در تدریس و یادگیری
- نقد و تحلیل موقعیت‌های یادگیری در دانشگاه

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف

روش‌های یاددهی یادگیری خاص		روش‌های یاددهی یادگیری تعاملی	روش‌های یاددهی یادگیری مستقیم
ایفای نقش	نمایش و تحلیل مسئله	پرسش و پاسخ و مباحثه و گفتگو	سخنرانی

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادهای)

پایان نیمسال تحصیلی		در طول نیمسال تحصیلی		
آزمون پایان دوره	پروژه پایان دوره	نقد و تحلیل الگوها و روش‌های یاددهی یادگیری	تحلیل مقالات علمی	فعالیت‌های کلاسی
۳۰ درصد	۲۰ درصد	۲۰ درصد	۱۵ درصد	۱۵ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

- امکانات فناوری (شامل تخته هوشمند و یا ویدئوپروجکشن)
- امکانات نمایش فیلم، پرده‌نگاشت و سایر چند رسانه‌ای‌ها

چ) فهرست منابع پیشنهادی

منابع اصلی

- درتاج، فریبرز و کرد نوقابی، رسول (۱۳۹۵). *نظریه‌های آموزش*. انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی.
- گرتوی، دیوید (۱۳۹۸). *چارچوب و اصول تدریس اثربخش در آموزش عالی*. ترجمه یادگارزاده، غلامرضا. نشر فرهیختگان.
- السون، ام و رامیرز، ج (۲۰۲۰). *مقدمه‌ای بر نظریه‌های یادگیری*. ترجمه علی اکبر سیف، انتشارات دوران.
- خنیفر، حسین (۱۴۰۲). *روش‌ها، فنون و الگوهای تدریس پیشرفته*. انتشارات مهربان‌نشر.
- Biggs, J., & Tang, C. (۲۰۲۱). *Teaching for Quality Learning at University*, Society for Research in Higher Education and Open University Press, Berkshire.
- Fry, H., Ketteridge, S., & Marshall, S. (Eds.). (۲۰۱۸). *A handbook for teaching and learning in higher education: Enhancing academic practice*. Routledge.

منابع تکمیلی

- میلر، د. ام و میلر، ام. اف (۱۳۹۱). *راهنمای تدریس در دانشگاه‌ها*. انتشارات سمت.
- فتحی‌آذر، اسکندر (۱۳۹۰). *روش‌ها و فنون تدریس*. انتشارات دانشگاه تبریز.
- شعبانی، حسن (۱۳۹۸). *مهارت‌های آموزشی و پرورشی (ج ۱ و ۲)*. انتشارات سمت.
- دیویس، باربارا (۱۳۹۶). *ابزارهای تدریس: روش‌ها و رسانه‌های جدید تدریس در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی*. ترجمه نصرافهانی و همکاران، انتشارات سمت.
- درتاج، فریبرز؛ وظیفه دوست، راضیه (۱۴۰۲). *روانشناسی شناختی*. تهران: دوران.
- Light, G., Calkins, S., & Cox, R. (۲۰۱۹). *Learning and teaching in higher education: The reflective professional*. Sage.
- Brown, S. (۲۰۲۰). *Learning, teaching and assessment in higher education. Learning, Teaching and Assessment in Higher Education*, ۱-۲۳۲.
- Harland, T., & Pickering, N. (۲۰۲۰). *Values in higher education teaching*. Routledge.
- Hunt, L., & Chalmers, D. (Eds.). (۲۰۲۱). *University teaching in focus: A learning-centred approach*. Routledge.
- Varghese, N. V., & Mandal, S. (Eds.). (۲۰۲۰). *Teaching learning and new technologies in higher education* (pp. ۱-۱۵). Springer.
- Rayanto, Y. H. (۲۰۲۱). *Models and Design of Teaching: Theory and Practice*. CV Jejak (Jejak Publisher).
- Jarvis, D., & Kariuki, M. (Eds.). (۲۰۱۷). *Co-teaching in higher education: from theory to co-practice*. University of Toronto Press.
- Ko, S., & Zhadko, O. (۲۰۲۲). *Best practices for mentoring in online programs: supporting faculty and students in higher education*. Taylor & Francis.

الف: عنوان درس به فارسی: ارزشیابی برنامه‌های درسی آموزش عالی				
نوع درس و واحد		Evaluation of higher education curricula		عنوان درس به انگلیسی:
☐ پایه				دروس پیش‌نیاز:
☐ نظری				دروس هم‌نیاز:
☐ عملی				
☐ تخصصی الزامی				
☐ نظری-عملی				
☐ تخصصی اختیاری				تعداد واحد: ۲
☐ پروژه/رساله / پایان‌نامه				
☐ مهارتی-اشتغال پذیری				تعداد ساعت: ۳۲
مرتبط با آموزش/مأموریت		وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی		
مرتبط با آموزش/مأموریت		اختیاری مشخص شود)		
☐ موسسه است		☐ موسسه نیست		

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب) هدف کلی

آشنایی و تسلط بر مبانی، اصول و فرایند طراحی و اجرای ارزشیابی برنامه‌های درسی و آشنایی با شیوه‌های ارائه بازخورد

اهداف ویژه

- تسلط بر اصول و قواعد ارزشیابی برنامه،
- شناخت رویکرها و الگوهای ارزشیابی و تضمین کیفیت،
- تدوین طرح ارزشیابی،
- اجرای ارزشیابی برنامه،
- آشنایی با روش‌های بازخورد و اصلاح برنامه.

پ) مباحث یا سرفصل‌ها

- مبانی و مفاهیم اساسی در ارزشیابی آموزش عالی
- نظریه ارزشیابی
- اصول و استانداردهای چهارگانه ارزشیابی
- خاستگاه و روندهای ارزشیابی برنامه
- رویکردها و الگوهای ارزشیابی (دیدگاه استافل بیم)
 - ارزشیابی کاذب
 - شبه ارزشیابی‌ها
 - مبتنی بر پاسخگویی و بهبود
 - مبتنی بر مناسبات اجتماعی
 - التقاطی
- رویکردها و الگوهای ارزشیابی (دیدگاه فیتزپاتریک)
 - مبتنی بر نظر خبرگان
 - برنامه محور
 - تصمیم گرا
 - مشارکتی
- تحلیل مقایسه‌ای رویکردها
- فرایند اجرایی ارزشیابی
 - تعیین محدوده ارزشیابی

- تدوین طرح ارزشیابی
- برنامه‌ریزی و اجرای ارزشیابی
- تدوین گزارش ارزشیابی
- اعتباربخشی برنامه‌های درسی
- ارزشیابی درونی برنامه‌های درسی
- ارزشیابی بیرونی برنامه‌های درسی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف

روش‌های یاددهی یادگیری خاص		روش‌های یاددهی یادگیری تعاملی		روش‌های یاددهی یادگیری مستقیم
ایفای نقش	تجزیه و تحلیل مسئله/مورد	مشارکتی	بحث گروهی	سخنرانی

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی)

پایان نیمسال تحصیلی		در طول نیمسال تحصیلی		
آزمون پایان دوره	پروژه پایان دوره	تحلیل برنامه درسی	تحلیل مقالات علمی	ارائه کلاسی
۳۰ درصد	۲۰ درصد	۲۰ درصد	۱۵ درصد	۱۵ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

- امکانات فناوری (شامل تخته هوشمند و یا ویدئوپروجکشن)
- امکانات نمایش فیلم، پرده‌نگاشت و سایر چند رسانه‌ای‌ها
- امکان دسترسی به مستندات بین المللی

چ) فهرست منابع پیشنهادی

منابع اصلی

- بازرگان، عباس و فراستخواه، مقصود (۱۴۰۱). نظارت و ارزشیابی در آموزش عالی. انتشارات سمت
- استافل بیم، دانیل (۲۰۰۰). درآمدی بر الگوهای ارزشیابی. ترجمه یادگارزاده، غلامرضا و همکاران (۱۳۸۹). انتشارات یادواره کتاب.
- کرامتی، محمدرضا (۱۳۹۲۸). ارزیابی برنامه درسی (با نگاه راهبردی). انتشارات رشد.
- میرزازاده، عظیم و گندم‌کار، رقیه (۱۴۰۰). راهنمای عملی ارزشیابی برنامه. انتشارات تیمورزاده.
- Fitzpatrick, J. L. et al. (۲۰۲۲). *Program evaluation alternative approaches and practical guidelines*. Pearson; ۵th edition.
- Keating, S. B. (Ed.). (۲۰۲۰). *Curriculum development and evaluation in nursing*. Springer Publishing Company.

منابع تکمیلی

- بازرگان، عباس (۱۳۹۸). ارزشیابی آموزشی. انتشارات سمت.
- کرامتی، محمدرضا و حبیب نژاد، مهتاب (۱۳۹۸). ارزشیابی برنامه درسی. انتشارات زندگی شاد.
- زارعی‌زوارکی، اسماعیل و مقامی، حمیدرضا (۱۳۹۵). ارزشیابی نظام‌های کوچک آموزشی. انتشارات سمت.
- کرک‌پاتریک، دونالد (۱۳۹۹). ارزشیابی اثربخشی برنامه‌های آموزشی. ترجمه صفایی موحد، سعید. انتشارات آبیژ.
- Stufflebeam, D. L., & Coryn, C. L. (۲۰۱۴). *Evaluation theory, models, and applications* (Vol. ۵۰). John Wiley & Sons.
- Rossi, P. H., Lipsey, M. W., & Henry, G. T. (۲۰۱۸). *Evaluation: A systematic approach*. Sage publications.
- Glatthorn, A. A., Boschee, F., Whitehead, B. M., & Boschee, B. F. (۲۰۱۸). *Curriculum leadership: Strategies for development and implementation*. SAGE publications.
- Barrett, S. H. (۲۰۲۳). *Assessment by design: A practical approach to improve student learning*. Routledge.

الف: عنوان درس به فارسی: برنامه درسی چندفرهنگی آموزش عالی			
نوع درس و واحد		Higher Education Multicultural Curriculum	
		عنوان درس به انگلیسی:	
☐ پایه ☒ نظری		دروس پیش نیاز:	
☐ تخصصی الزامی ☐ عملی		دروس هم نیاز:	
☐ پروژه/رساله / پایان نامه ☒ تخصصی اختیاری		تعداد واحد:	
☐ مهارتی-اشتغال پذیری		۲	
		تعداد ساعت:	
		۳۲	
مرتبط با آموزش/مأموریت		وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی	
مرتبط با مأموریت/آمایش		اختیاری مشخص شود)	
☐ موسسه نیست			
☒ موسسه است			

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب) هدف کلی

آشنایی با مفاهیم، نظریه‌ها و رویکردهای آموزش چند فرهنگی در آموزش عالی

اهداف ویژه

- آشنایی با مفاهیم اساسی فرهنگ و چند فرهنگی
- آشنایی با مفاهیم آموزش چند فرهنگی
- آشنایی با نظریه‌ها و رویکردهای چند فرهنگی
- تبیین نسبت میان آموزش چند فرهنگی، شهروندی، دموکراسی و عدالت اجتماعی

پ) مباحث یا سرفصل‌ها

- تعریف مفاهیم
- فرهنگ
- تنوع فرهنگی
- هویت فرهنگی
- میان فرهنگی
- ارزش‌ها، باورها و نگرش‌ها
- بسترها و زمینه‌های تنوع فرهنگی و چند فرهنگی در ایران
- نظریه‌های چند فرهنگی
- چندفرهنگی درون‌زا
- چندفرهنگی برون‌زا
- آموزش چند فرهنگی
- برنامه درسی چند فرهنگی
- طراحی برنامه درسی چندفرهنگی
- اجرای برنامه درسی چندفرهنگی
- ارزشیابی برنامه درسی چندفرهنگی
- دانشگاه چند فرهنگی
- تدریس چند فرهنگی در آموزش عالی
- رابطه چند فرهنگی گرای و شهروندی

- چند فرهنگی گرایی و عدالت اجتماعی
- ارتباط چند فرهنگی گرایی با دموکراسی و صلح
- توسعه و چند فرهنگی گرایی
- چالش‌های فراروی چند فرهنگی گرایی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف

روش‌های یاددهی یادگیری خاص		روش‌های یاددهی یادگیری تعاملی	روش‌های یادگیری مستقیم
بارش مغزی	بازدید	پرسش و پاسخ و مشارکتی	سخنرانی

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادهای)

پایان نیمسال تحصیلی		در طول نیمسال تحصیلی		
آزمون پایان دوره	پروژه پایان دوره	مصاحبه	تحلیل مقاله	ارائه‌های کلاسی
۳۵ درصد	۳۰ درصد	۱۰ درصد	۱۵ درصد	۱۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

- امکانات فناوری (شامل تخته هوشمند و یا ویدئوپروجکشن)
- امکانات نمایش فیلم، پرده‌نگاشت و سایر چند رسانه‌ای‌ها
- امکان دسترسی به مستندات بین المللی

چ) فهرست منابع پیشنهادی

منابع اصلی

- ریس، ریچارد (۱۳۹۹). چند فرهنگ‌گرایی و آموزش. ترجمه علیرضا صادقی و طاهره شیرکوند. انتشارات رشد فرهنگ
- کوچران، شارلن وگد و همکاران (۱۴۰۲). تدریس و تأمل در آموزش عالی با توجه به فرهنگ. ترجمه جوادی‌پور، محمد؛ ناصری، فاطمه و علی، منیره. انتشارات آبیژ.
- شهبازی، زهرا و همکاران (۱۳۹۹). برنامه درسی بین فرهنگی در آموزش عالی. انتشارات مهد پژوهش.
- Mahalingam, R., & McCarthy, C. (۲۰۱۳). *Multicultural curriculum: New directions for social theory, practice, and policy*. Routledge.

منابع تکمیلی

- حمیدی‌زاده، کتایون (۱۳۹۹). آموزش چندفرهنگی. انتشارات جامعه‌شناسان.
- فی، برایان (۱۳۸۹). فلسفه امروزین علوم اجتماعی با نگرش چند فرهنگی. ترجمه دیهیمی، خشایار. انتشارات طرح نو.
- مارگولیس، اریک (۲۰۱۸). برنامه درسی پنهان در آموزش عالی. ترجمه فتحی‌واجارگاه، کورش و بازیار، مرتضی (۱۳۹۹). انتشارات علم استادان
- Djubaedi, D., Sutarno, U., Fatimah, S., & Hidayat, A. (۲۰۲۲). The Development of Multicultural Curriculum for Islamic Religious Education: A Literature Review. *International Journal of Social Science And Human Research*, ۹(۷), ۳۰۷۷-۳۰۸۳.
- Henson, K. T. (۲۰۱۵). *Curriculum planning: Integrating multiculturalism, constructivism, and education reform*. Waveland Press.
- Grant, C. A., & Sleeter, C. E. (۲۰۰۸). *Turning on learning: Five approaches for multicultural teaching plans for race, class, gender and disability*. John Wiley & Sons.

الف: عنوان درس به فارسی: برنامه ریزی درسی نظام‌های خاص (تربیت معلم، پزشکی و فنی و حرفه‌ای)		
نوع درس و واحد	Curriculum planning of special systems (teacher training, medical and technical and professional)	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری ☒		دروس پیش‌نیاز:
تخصصی الزامی ☐ عملی ☐		دروس هم‌نیاز:
تخصصی اختیاری ☒ پروژه/رساله / پایان‌نامه ☐	۲	تعداد واحد:
مهارتی-اشتغال پذیری ☐	۳۲	تعداد ساعت:
مرتبط با مأموریت/آمایش ☐ مرتبط با آموزش/مأموریت ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	
موسسه است ☒	موسسه نیست ☐	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب) هدف کلی

آشنایی با برنامه‌های درسی نظام‌های خاص و شناخت فرایند طراحی، اجرا و ارزشیابی برنامه‌های درسی تربیت معلم، پزشکی و فنی و حرفه‌ای

اهداف ویژه

آشنایی با آموزش و نظام آموزش پزشکی، فنی و حرفه‌ای و تربیت معلم. شناخت روش طراحی و تدوین برنامه‌های درسی در زیر نظام‌های تربیت معلم، پزشکی و فنی و حرفه‌ای. شناخت شیوه ارزشیابی برنامه‌های درسی نظام‌های خاص. آسیب‌شناسی ساختار برنامه‌های درسی تربیت معلم، پزشکی و فنی و حرفه‌ای.

پ) مباحث یا سرفصل‌ها

- پزشکی

- نظام آموزش پزشکی در ایران و جهان
- ساختار آموزش پزشکی
- فرایند طراحی و تدوین برنامه‌های درسی پزشکی
- ساختار اداری و اجرایی نظام برنامه‌ریزی درسی پزشکی
- الگوی شش مرحله‌ای تدوین، اجرا و ارزشیابی برنامه‌های درسی

- فنی و حرفه‌ای

- نظام آموزش فنی و حرفه‌ای در ایران و جهان
- ساختار آموزش فنی و حرفه‌ای
- چارچوب ملی صلاحیت حرفه‌ای (NQF)
- فرایند طراحی و تدوین استانداردهای آموزش
- ساختار اداری و اجرایی نظام برنامه‌ریزی درسی فنی و حرفه‌ای
- سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی برنامه‌ریزی درسی فنی و حرفه‌ای

- تربیت معلم

- نظام تربیت معلم در ایران و جهان
- ساختار آموزش تربیت معلم
- فرایند طراحی و تدوین برنامه‌های درسی تربیت معلم

- ساختار اداری و اجرایی نظام برنامه‌ریزی درسی تربیت معلم
- الگوهای تدوین برنامه‌های درسی تربیت معلم
- اقتضائات خاص در برنامه‌ریزی تربیت معلم (اسناد بالادستی)

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف

روش‌های یاددهی یادگیری خاص		روش‌های یاددهی یادگیری تعاملی		روش‌های یادگیری مستقیم
بارش مغزی	تحلیل و نقد برنامه‌ها	بحث گروهی	پرسش و پاسخ	سخنرانی

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادهای)

پایان نیمسال تحصیلی		در طول نیمسال تحصیلی		
آزمون پایان دوره	پروژه پایان دوره	نقد و تحلیل برنامه‌های درسی	تحلیل مقاله	ارائه‌های کلاسی
۳۵ درصد	۳۰ درصد	۱۰ درصد	۱۵ درصد	۱۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

- امکانات فناوری (شامل تخته هوشمند و یا ویدئوپروجکشن)
- امکانات نمایش فیلم، پرده‌نگاشت و سایر چند رسانه‌ای‌ها
- امکان دسترسی به اسناد برنامه‌های درسی نظام‌های خاص

چ) فهرست منابع پیشنهادی

منابع اصلی

- توماس، پاتریشیا (۲۰۱۸). برنامه‌ریزی درسی پزشکی. ترجمه یادگارزاده، غلامرضا (۱۴۰۱). انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی.
- موسی‌پور، نعمت‌اله (۱۴۰۱). برنامه‌ریزی درسی برای معلمان. نشر بیان روشن
- فینچ، کرتیس و کرانکلیتن، جان (۱۳۹۰). برنامه‌ریزی درسی در آموزش فنی و حرفه‌ای. انتشارات برهان
- Flores, M. A. (۲۰۱۶). Teacher education curriculum. *International Handbook of Teacher Education: Volume 1*, ۱۸۷-۲۳۰.

منابع تکمیلی

- Rauner, F. (۲۰۰۹). TVET curriculum development and delivery. *International handbook of education for the changing world of work: Bridging academic and vocational learning*. Dordrecht, The Netherlands: Springer.
- Mohan, R. (۲۰۱۹). *Teacher education*. PHI Learning Pvt. Ltd..
- Posner, G. J., & Rudnitsky, A. N. (۱۹۹۴). *Course design: A guide to curriculum development for teachers*. Longman, ۱۰ Bank Street, White Plains, NY ۱۰۶۰۶-۱۹۵۱.
- Hale, J. A. (۲۰۰۷). *A guide to curriculum mapping: Planning, implementing, and sustaining the process*. Corwin Press.
- Drummer, J., Hakimov, G., Joldoshev, M., Köhler, T., & Udartseva, S. (۲۰۱۸). *Vocational Teacher Education in Central Asia: Developing Skills and Facilitating Success*. Springer Nature.

الف: عنوان درس به فارسی: تاریخ و سیر تحول آموزش عالی		
عنوان درس به انگلیسی:	History and evolution of higher education	نوع درس و واحد
دروس پیش نیاز:		پایه ☐ نظری ☒
دروس هم نیاز:		تخصصی الزامی ☐ عملی ☐
تعداد واحد:	۲	تخصصی اختیاری ☒ نظری-عملی ☐
		پروژه/رساله/پایان نامه ☐
تعداد ساعت:	۳۲	مهارتی-اشتغال پذیری ☐
وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)		
		مرتبط با مأموریت/آمایش ☐ مرتبط با مأموریت ☐
		موسسه است ☒ موسسه نیست ☐

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب) هدف کلی

آشنایی با سیر تاریخی تحول آموزش عالی در دوره‌های پیش از اسلام، اسلامی و معاصر.

اهداف ویژه

- آشنایی با سیر و روند تحول تاریخی آموزش عالی از گذشته تا کنون،
- آشنایی با نحوه شکل‌گیری آموزش عالی در دوره باستان، اسلامی و معاصر،
- توانایی مقایسه، نقد و تحلیل انواع سنت‌های دانشگاهی (کلاسیک تا مدرن)،
- توانایی تحلیل آموزش عالی معاصر در ایران و جهان از منظر فرهنگی-اجتماعی.

پ) مباحث یا سرفصل‌ها

- مفهوم آموزش عالی (کلاسیک/مدرن/پسامدرن)
- مکاتب آموزش عالی
 - کلاسیک
 - پیشامدرن
 - مدرن
 - معاصر
 - اسلامی
- خاستگاه و روندهای شکل‌گیری نهاد آموزش عالی (دانشگاه)
- آموزش عالی در یونان و شرق باستان
- آموزش عالی در دوره اسلامی
- آموزش عالی در دوره رنسانس
- آموزش عالی در دوره معاصر
- دانشگاه‌های بزرگ در دنیا
 - آکادمی افلاطون
 - لیسیوم ارسطو
 - اسکندریه مصر
 - جندی شاپور
 - نظامیه‌های اسلامی (بغداد، ری، اصفهان، نیشابور، هرات، بلخ)
 - مدارس عالی اسلامی (دمشق، قرطبه، قاهره، اندلس)
- رنسانس و شکل‌گیری دانشگاه جدید در اروپا
- مقایسه، تحلیل و نقد الگوی دانشگاه غربی و الگوی دانشگاه اسلامی

- تحلیل فراز و فرودهای علم در بلاد اسلامی
- آموزش عالی مدرن و پسامدرن
- درس‌ها و آموزه‌های تاریخ آموزش عالی برای دانشگاه امروزین

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف

روش‌های یاددهی یادگیری خاص		روش‌های یاددهی یادگیری تعاملی		روش‌های یادگیری مستقیم	
بارش مغزی	تجزیه و تحلیل مسئله/مورد	مشارکتی	بحث گروهی	گفت و گو	سخنرانی
				سقراطی	

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی)

در طول نیمسال تحصیلی		پایان نیمسال تحصیلی	
ارائه کلاسی	تحلیل مقالات علمی	تحلیل نظام آموزشی	پروژه پایان دوره
۱۵ درصد	۱۵ درصد	۲۰ درصد	آزمون پایان دوره
			۳۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

- امکانات فناوری (شامل تخته هوشمند و یا ویدئوپروجکشن)
- امکانات نمایش فیلم، پرده‌نگاشت و سایر چند رسانه‌ای‌ها
- امکان دسترسی به مستندات بین المللی

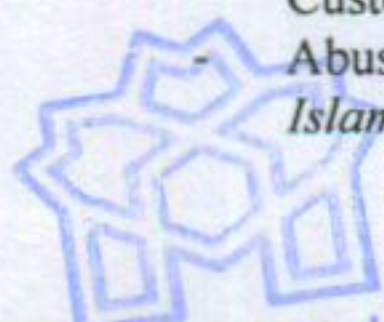
چ) فهرست منابع پیشنهادی

منابع اصلی

- جمعی از نویسندگان (۱۳۸۳). *دایره‌المعارف آموزش عالی*. انتشارات موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی.
- غنیمه، عبدالرحیم (۱۳۹۴). *تاریخ دانشگاه‌های بزرگ اسلامی*. ترجمه نورالله کسای. انتشارات دانشگاه تهران.
- فراستخواه، مقصود (۱۳۹۸). *تاریخ دانشگاه در ایران*. انتشارات پژوهشکده مطالعات فرهنگی.
- ویتراک، بیورن (۱۳۹۹). *سیر تکوین دانشگاه مدرن*. ترجمه آریا متین، انتشارات پژوهشکده مطالعات فرهنگی.
- دیوید اندرسون، رابرت (۲۰۰۴). *دانشگاه‌های اروپایی: از عصر روشنگری تا جنگ جهانی اول*. انتشارات کرگدن.

منابع تکمیلی

- خضری، سید احمد رضا (۱۴۰۲). *از جندی شاپور تا دانشگاه تهران: درآمدی بر تاریخ آموزش عالی در ایران*. انتشارات دانشگاه تهران.
- ماحوزی، رضا (۱۳۹۸). *فلسفه دانشگاه: تأملاتی درباره دانشگاه در ایران و جهان*. انتشارات پژوهشکده مطالعات فرهنگی.
- فرهی، عبدالله (۱۳۹۷). *انقلاب علمی حلقه گمشده تمدن مسلمانان در سیر تحول علم تجربی*. انتشارات پژوهشکده مطالعات فرهنگی.
- فراستخواه، مقصود (۱۳۸۸). *سرگذشت و سوانح دانشگاه در ایران: بررسی تاریخی آموزش عالی و تحولات اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی مؤثر بر آن*. انتشارات رسا.
- باینم، ویلیام (۱۳۹۹). *تاریخ مختصر علم*. ترجمه ماندانا فرهادیان. نشر نی.
- لیندبرگ، دیوید (۱۳۸۰). *سراغازهای علم در غرب*. انتشارات فرهنگی.
- عباسی، علی اکبر و خزائیلی، محمدباقر (۱۴۰۱). *تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی*. انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
- Goodchild, L. F., & Wechsler, H. S. (۱۹۹۷). *The History of Higher Education. ASHE Reader Series*. Pearson Custom Publishing, ۲۰۰ Old Tappan Rd., Old Tappan, NJ ۰۷۶۷۵.
- Abusulayman, A. A. (۲۰۰۷). *Revitalizing higher education in the Muslim world: A case study of the International Islamic University Malaysia (IIUM)* (Vol. ۱۲). International Institute of Islamic Thought (IIIT).

الف: عنوان درس به فارسی: میان‌رشتگی در آموزش عالی			
نوع درس و واحد		Interdisciplinarity in Higher Education	
☐ پایه ☒ نظری		عنوان درس به انگلیسی:	
☐ عملی ☐ تخصصی الزامی		دروس پیش‌نیاز:	
☐ نظری-عملی ☒ تخصصی اختیاری		دروس هم‌نیاز:	
☐ پروژه/رساله / پایان‌نامه		۲	تعداد واحد:
☐ مهارتی-اشتغال پذیری			تعداد ساعت:
مرتبط با مأموریت/آمایش		وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	
☒ مرتبط با مأموریت			
☐ موسسه است			
☒ موسسه نیست			

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب) هدف کلی

کسب دانش و اطلاعات لازم در خصوص میان‌رشتگی در آموزش عالی

اهداف ویژه

آشنایی و توانا شدن دانشجویان در مباحث مربوط به:

- قلمروهای علم و دانش،
- پیچیدگی،
- توسعه دانش،
- نظام رشته‌ای،
- رویکرد بین رشته‌ای،
- مبانی و سیر تحول میان‌رشتگی، نظریه‌های میان‌رشتگی،
- انواع ساختار میان‌رشتگی،
- برنامه درسی مبتنی بر میان‌رشتگی.

پ) مباحث یا سرفصل‌ها

- پیچیدگی
 - نظریه پیچیدگی (تعریف و انواع)
 - سیر تحول سیستم‌های پیچیده
 - توسعه علم و پیچیدگی
 - پیچیدگی و میان‌رشتگی
- میان‌رشتگی
 - مفهوم و مبانی نظری
 - مبانی تاریخی، فلسفی، اجتماعی، روان‌شناختی
 - ساختار دانش و تفکر میان‌رشتگی
 - میان‌رشتگی به عنوان یک حوزه مطالعاتی
 - میان‌رشتگی و ارتباط رشته‌ها
 - از چند رشتگی به میان‌رشتگی
 - از تلفیق، ادغام و ترکیب رشته‌ها به میان‌رشتگی
- ساختار دانش
 - طبقه‌بندی‌های علوم

- سپهر و دورنمای دانش
- ساختار تک رشته‌ای و تخصصی
- ساختار چند رشته‌ای
- ساختار فرا رشته‌ای
- برنامه درسی میان رشته‌ای
- رویکردها و الگوهای برنامه درسی میان رشته‌ای
- طراحی و تدوین برنامه درسی مبتنی بر میان رشته‌ای
- گام‌های طراحی برنامه درسی مبتنی بر میان رشته‌ای
- ارزشیابی برنامه درسی مبتنی بر میان رشته‌ای
- تجارب میان رشته‌ای در نظام های آموزش عالی پیشرو
- اخلاق علمی در میان رشته‌ای

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف

روش‌های یاددهی یادگیری خاص		روش‌های یاددهی یادگیری تعاملی		روش‌های یاددهی یادگیری مستقیم	
نمایش و تحلیل تجربه	بارش مغزی	بحث گروهی و نقد	پرسش و پاسخ	مباحثه و گفتگوی تعاملی	سخنرانی

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی)

پایان نیمسال تحصیلی		در طول نیمسال تحصیلی		
آزمون پایان دوره	پروژه پایان دوره	نقد برنامه	تحلیل مقاله	ارائه‌های کلاسی
۳۵ درصد	۳۰ درصد	۱۰ درصد	۱۵ درصد	۱۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

- امکانات فناوری (شامل تخته هوشمند و یا ویدئوپروجکشن)
- امکانات نمایش فیلم، پرده‌نگاشت و سایر چند رسانه‌ای‌ها
- امکان دسترسی به مستندات بین المللی

چ) فهرست منابع پیشنهادی

منابع اصلی

- خورسندی طاسکوه، علی (۱۳۹۲). گفتمان میان رشته‌ای. انتشارات پژوهشکده مطالعات فرهنگی.
- ملکی، حسن و سلیمی، جمال (۱۳۹۴). برنامه درسی بین رشته‌ای در آموزش عالی. انتشارات سمت.
- علوی‌پور، محسن (۱۳۹۷). مبانی نظری و روش‌شناسی مطالعات میان رشته‌ای. انتشارات پژوهشکده مطالعات فرهنگی.

منابع تکمیلی

- مورن، جو (۱۳۹۰). میان رشته‌ای. انتشارات پژوهشکده مطالعات فرهنگی.
- متین، منصور (۱۳۹۲). پیچیدگی و میان رشته‌ای. انتشارات سپهر اندیشه.
- والزان، آنتونیو (۱۳۸۹). میان رشته‌ای و موقعیت‌های یادگیری. انتشارات پژوهشکده مطالعات فرهنگی.
- Frodeman, R and Thompson, K.J (۲۰۱۹). Oxford Handbook of Interdisciplinarity. Oxford
- Klein, J. T. (۲۰۱۲). *Humanities, culture, and interdisciplinarity: The changing American academy*. State University of New York Press.
- Graff, H. J. (۲۰۱۵). *Undisciplining knowledge: Interdisciplinarity in the twentieth century*. JHU Press.

الف: عنوان درس به فارسی: زیست‌بوم آموزش عالی در ایران			
عنوان درس به انگلیسی:		Ecosystem of higher education in Iran	
دروس پیش‌نیاز:		نوع درس و واحد	
دروس هم‌نیاز:		پایه ☐ نظری ☒	
تعداد واحد:		تخصصی الزامی ☐ عملی ☐	
تعداد ساعت:		تخصصی اختیاری ☒ نظری-عملی ☐	
وضعیت آمایشی/مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)		پروژه/رساله/پایان‌نامه ☐ مهارتی-اشتغال‌پذیری ☐	
		مرتبط با مأموریت/آمایش ☐ مرتبط با مأموریت ☐	
		موسسه است ☒ موسسه نیست ☐	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب) هدف کلی

آشنایی دانشجویان با رخدادهای سیاست‌ها، اسناد و خط‌مشی‌های آموزش عالی در ایران

اهداف ویژه

- آشنایی دانشجویان با:

- بافتار آموزش عالی در ایران،
- خط‌مشی‌های حاکم بر توسعه آموزش عالی در ایران،
- جایگاه آموزش عالی ایران در منطقه و جهان،
- توسعه علوم انسانی،

- توانایی:

- نقد و تحلیل آنچه بر آموزش عالی در یک قرن گذشته است،
- نقد توسعه کمی و کیفی آموزش عالی در ایران،
- تحلیل برنامه‌ها، طرح‌ها و اقدامات انجام شده در حوزه آموزش عالی ایران.

پ) مباحث یا سرفصل‌ها

- آموزش عالی ایران در گذر تحول

- پیش از تأسیس دانشگاه تهران
- تأسیس دانشگاه تهران
- روند توسعه در دهه ۴۰ و ۵۰ و مدرن‌سازی ایران
- انقلاب اسلامی و انقلاب فرهنگی
- پس از انقلاب فرهنگی تا کنون

- توسعه آموزش عالی

- کمی
- کیفی
- انشعاب‌ها در آموزش عالی

- آموزش عالی در پرتو اسناد و مقررات

- قوانین توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی
- سند چشم‌انداز، سند الگوی ایرانی اسلامی پیشرفت
- قوانین اعطای برخی اختیارات به دانشگاهها

- زنان در آموزش عالی
- بومی سازی آموزش عالی
- تحول در علوم انسانی
- ساختار مدیریتی آموزش عالی
- شوراهای تصمیم سازی در آموزش عالی
- سازمان برنامه ریزی درسی در آموزش عالی ایران
- آموزش عالی و مدیریت محیط زیست
- آموزش عالی و مسئولیت اجتماعی
- آموزش عالی و توسعه فرهنگی
- آموزش عالی ایران در عرصه بین المللی
- آموزش عالی و توسعه فناوری
- آموزش عالی به عنوان یک حوزه مطالعاتی
- نقد آموزش عالی ایران پس از انقلاب اسلامی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف

روش های یاددهی یادگیری مستقیم	روش های یاددهی یادگیری تعاملی	روش های یاددهی یادگیری خاص
سخنرانی	پرسش و پاسخ بحث گروهی و نقد	بارش مغزی

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی)

در طول نیمسال تحصیلی		پایان نیمسال تحصیلی	
ارائه های کلاسی	تحلیل مقاله	مشارکت در کلاس	پروژه پایان دوره
۱۰ درصد	۱۵ درصد	۱۰ درصد	۳۰ درصد
			آزمون پایان دوره
			۳۵ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

- امکانات فناوری (شامل تخته هوشمند و یا ویدئوپروجکشن)
- امکانات نمایش فیلم، پرده نگاشت و سایر چند رسانه ای ها
- امکان دسترسی به مستندات بین المللی

چ) فهرست منابع پیشنهادی

منابع اصلی

- توفیقی، جعفر (۱۴۰۰). تاریخ شفاهی آموزش عالی. انتشارات مؤسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی.
- انتظاری، یعقوب (۱۳۹۱). شصت سال آموزش عالی، تحقیقات و فناوری در ایران. انتشارات مؤسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی.
- فراستخواه، مقصود (۱۳۹۷). دانشگاه و آموزش عالی: منظرهای جهانی و مسئله های ایرانی. نشر نی.
- معین، مصطفی (۱۳۹۴). تاریخ شفاهی آموزش عالی ایران. انتشارات فرهنگ صبا.
- مردوخ روحانی، احسان (۱۴۰۰). نگرشی نو به سیاستگذاری آموزش عالی در ایران (نگاهی تاریخی به تحول آموزش عالی پس از انقلاب اسلامی). خانه کتاب ایران.
- یمنی دوزی سرخابی، محمد (۱۳۹۸). آموزش عالی در ایران: حال و آینده. انتشارات پژوهشکده مطالعات فرهنگی.

- کلیه قوانین و مقررات آموزش عالی مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی، مجلس شورای اسلامی، وزارت عتف، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
- خانیکی، هادی (۱۳۹۷). چالش‌های دانشگاه در ایران: دانشگاه، سیاست و فرهنگ. انتشارات پژوهشکده مطالعات فرهنگی.
- نجاتی حسینی، سید محمد (۱۳۹۶). تبارشناسی کلاس درس در ایران. انتشارات پژوهشکده مطالعات فرهنگی.
- حسینی مقدم، محمد (۱۳۹۶). دانشگاه ایرانی در سپهر بین‌المللی. انتشارات پژوهشکده مطالعات فرهنگی.
- حیدری، آرش (۱۳۹۹). فرهنگ دانشگاهی در ایران. انتشارات پژوهشکده مطالعات فرهنگی.
- داوری اردکانی، رضا (۱۳۹۹). سیر تجدد و علم جدید در ایران. انتشارات پژوهشکده مطالعات فرهنگی.
- قانع‌ی راد، محمدامین (۱۳۹۸). جایگاه زنان در آموزش عالی. انتشارات پژوهشکده مطالعات فرهنگی.
- قانع‌ی راد، محمدامین (۱۳۹۸). سیاستگذاری علمی و توسعه در ایران. انتشارات پژوهشکده مطالعات فرهنگی.
- اصغری، فیروزه (۱۳۹۸). سیاست زبانی در بین‌المللی سازی آموزش عالی در ایران. انتشارات پژوهشکده مطالعات فرهنگی.

الف: عنوان درس به فارسی: آینده پژوهی و خط مشی گذاری در برنامه درسی آموزش عالی		
عنوان درس به انگلیسی:	Future studies and Policy making in higher education curriculum	نوع درس و واحد
دروس پیش نیاز:		پایه ☐ نظری ☒
دروس هم نیاز:		تخصصی الزامی ☐ عملی ☐
تعداد واحد:	۲	تخصصی اختیاری ☒ نظری-عملی ☐
تعداد ساعت:	۳۲	پروژه/رساله / پایان نامه ☐ مهارتی-اشتغال پذیری ☐
وضعیت آمایشی/مأموریتی درس(صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)		
مرتبط با آمایش/مأموریت ☐ مرتبط با مأموریت/آمایش ☐		
موسسه نیست ☐ موسسه است ☒		

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب) هدف کلی

شناخت و تسلط دانشجویان بر مباحث سیاستگذاری و تدوین خطمشی در آموزش عالی و حوزه برنامه درسی

اهداف ویژه

- شناخت مبانی، چرایی، ضرورت و اهمیت سیاستگذاری در آموزش عالی و برنامه ریزی درسی،
- توانایی دانشجویان در تحلیل و نقد سیاستهای آموزش عالی،
- تسلط بر فرایند تدوین سیاست در آموزش عالی با تمرکز بر برنامه های درسی.

پ) مباحث یا سرفصل ها

- چرایی سیاستگذاری
 - تعاریف و کلیات
 - سیر تاریخی
 - ضرورت های سیاستگذاری
- توسعه علم و سیاستگذاری
- فرهنگ و سیاستگذاری فرهنگی در آموزش عالی
- برنامه ریزی توسعه و جهت گیری های سیاستی
- رویکردهای سیاستگذاری در آموزش عالی
- انواع سیاستگذاری
- الگوهای سیاستگذاری آموزشی
- آینده پژوهی و سیاستگذاری
 - مفهوم
 - سنت ها
 - فرض های کلیدی
 - روش ها و رویکردها
- تجربه های موفق سیاستگذاری آموزش عالی (با محوریت برنامه های درسی)
- گام های تحلیل سیاست و خطمشی های برنامه درسی
- سیاستگذاری آموزش عالی در ایران
 - تا انقلاب اسلامی
 - از انقلاب اسلامی تا کنون

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف

روش‌های یاددهی یادگیری مستقیم	روش‌های یاددهی یادگیری تعاملی	روش‌های یاددهی یادگیری خاص
سخنرانی	پرسش و پاسخ بحث گروهی و نقد	بارش مغزی

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادهای)

در طول نیمسال تحصیلی		پایان نیمسال تحصیلی	
ارائه‌های کلاسی	تحلیل مقاله	مشارکت در کلاس	پروژه پایان دوره
۱۰ درصد	۱۵ درصد	۱۰ درصد	۳۰ درصد
			آزمون پایان دوره
			۳۵ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه

- امکانات فناوری (شامل تخته هوشمند و یا ویدئوپروجکشن)
- امکانات نمایش فیلم، پرده‌نگاشت و سایر چند رسانه‌ای‌ها
- امکان دسترسی به مستندات بین المللی

چ) فهرست منابع پیشنهادی

منابع اصلی

- الکساندر، نیکولای (۱۴۰۰). *تحلیل سیاست برای رهبران آموزش عالی*. ترجمه خورسندی، علی و غیائی، سعید. انتشارات پژوهشکده مطالعات فرهنگی.
- فراستخواه، مقصود (۱۴۰۰). *آینده پژوهی آموزش عالی و دانشگاه در ایران (ج ۱ و ۲)*. انتشارات مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی.
- حاجیانی، ابراهیم (۱۴۰۱). *مبانی، اصول و روش‌های آینده پژوهی*. انتشارات دانشگاه امام صادق.
- John, E. P. S., Daun-Barnett, N., & Moronski-Chapman, K. M. (۲۰۱۸). *Public policy and higher education: Reframing strategies for preparation, access, and college success*. Routledge.

منابع تکمیلی

- یمنی، محمد (۱۳۹۸). *برنامه‌ریزی توسعه آموزش عالی*. انتشارات مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی.
- ابراهیم‌آبادی، حسین (۱۳۹۸). *سیاستگذاری فرهنگی در آموزش عالی*. انتشارات پژوهشکده مطالعات فرهنگی.
- خادمی، محمد و عارفی، محبوبه (۱۴۰۰). *مبانی سیاستگذاری توسعه فناوری اطلاعات در آموزش عالی*. انتشارات نگاه معاصر.
- دمسکی، تری و وادی، حداد (۱۳۸۸). *فرایند برنامه‌ریزی: سیاستگذاری در آموزش و پرورش*. انتشارات مدرسه.
- Starr, K. (۲۰۱۹). *Education policy, neoliberalism, and leadership practice: A critical analysis*. Routledge.
- Bagshaw, A., & McVitty, D. (Eds.). (۲۰۱۹). *Influencing Higher Education Policy: A Professional Guide to Making an Impact*. Routledge.
- Taylor, J., & Miroiu, A. (۲۰۰۲). *Policy-Making, Strategic Planning, and Management of Higher Education. Papers on Higher Education*. Carfax Publishing, Taylor & Francis Ltd., Customer Services Department, ۳۲۵ Chesnut Street, ۸th Floor, Philadelphia, PA ۱۹۱۰۶.
- Pempel, T. J. (۲۰۱۹). *Patterns of Japanese Policy Making: Experiences from Higher Education*. Routledge.
- Priestley, M., Alvunger, D., Philippou, S., & Soini, T. (Eds.). (۲۰۲۱). *Curriculum making in Europe: Policy and practice within and across diverse contexts*. Emerald Group Publishing.
- Jammeh, B. L. (۲۰۱۲). *Curriculum policy making: A study of teachers' and policy-makers' perspectives on the Gambian basic education programme* (Doctoral dissertation, University of Sheffield).

الف: عنوان درس به فارسی: کارآموزی		
نوع درس و واحد	internship	عنوان درس به انگلیسی:
☐ نظری ☐ پایه		دروس پیش نیاز:
☒ عملی ☐ تخصصی الزامی		دروس هم نیاز:
☐ نظری-عملی ☒ تخصصی اختیاری		تعداد واحد:
پروژه / رساله / پایان نامه ☐	۲	
مهارتی-اشتغال پذیری ☐	۱۲۸	تعداد ساعت:
مرتبط با مأموریت / آمایش ☐	وضعیت آمایشی / مأموریتی درس (صرفاً برای دروس تخصصی اختیاری مشخص شود)	
مرتبط با مأموریت / آمایش ☒		
موسسه است ☒		

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب) هدف کلی

تمرین آموخته‌های دوره دکتری، آموختن و کسب تجربه در میدان عمل

اهداف ویژه

- آشنایی دانشجویان با نهادهای تخصصی برنامه‌ریزی درسی آموزش عالی
- آشنایی با فرصت‌های شغلی در حوزه برنامه‌ریزی درسی آموزش عالی
- تمرین آموخته‌ها در میدان عمل
- کسب تجربه کار در مشاغل مرتبط با برنامه درسی آموزش عالی

پ) مباحث یا سرفصل‌ها

- تدوین برنامه درسی آموزش عالی (در حوزه آموزش عالی پزشکی، غیر پزشکی، بخش‌های صنعتی، خدماتی و یا کشاورزی)
- تحلیل برنامه درسی آموزش عالی (در حوزه آموزش عالی پزشکی، غیر پزشکی، بخش‌های صنعتی، خدماتی و یا کشاورزی)
- ارزشیابی برنامه درسی آموزش عالی
- تشکیل تیم‌های طراحی، اجرا و یا ارزشیابی برنامه
- طراحی مطالعات مرتبط با نیازسنجی برنامه
- بازنگری برنامه‌های درسی دانشگاهی

